Cymraeg Mewn Ymarfer Proffesiynol 1
ECAD4020
2024-25

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Darlith 11:
Mae hi'n amser stori
9.1.2025

Peniarth .cymru | RHAGOR iaith | CANOLFAN GWASANAETHAU CYMRAEG | WELSH LANGUAGE SERVICES CENTRE

n.evans@pcydds.ac.uk

Allwedd:

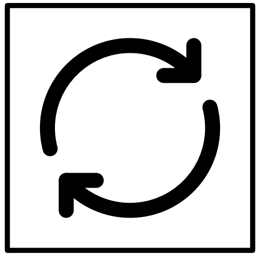
Drilio

Ymarfer ar lafar (yn unigol)

Tasg wrando

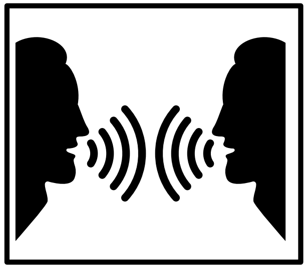
Gwaith pâr

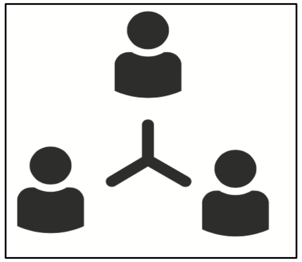
Grŵp o dri

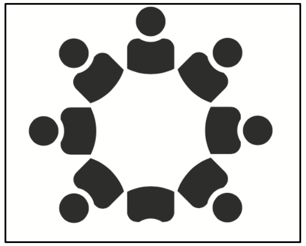
Gwaith grŵp

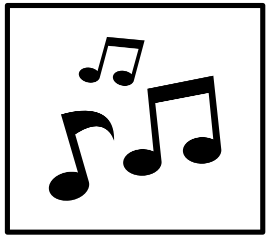
Amser canu

Gwaith ar y byrddau gwyn

Tasg ysgrifennu

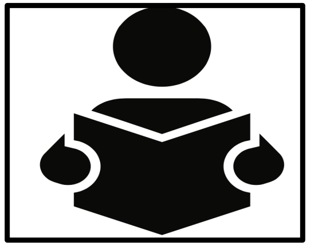
Tasg ddarllen

Help llaw

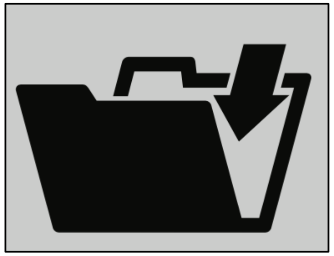
Tystiolaeth i'r Portffolio

Heddiw, byddwn ni'n:

- codi eich ymwybyddiaeth am lyfrau Cymraeg i blant;
- ystyried pwysigrwydd darllen straeon yn y dosbarth;
- ystyried **sut** i ddefnyddio llenyddiaeth wrth ddatblygu sgiliau;

Datblygu sgiliau Darllen

Dylid ystyried yn holistaidd y pedwar datganiad sy'n nodi'r hyn sy'n bwysig yn y Maes hwn. Golyga hyn y dylid archwilio gwahanol ieithoedd mewn perthynas â'i gilydd, yn ogystal â sgiliau gwrando, siarad, **darllen** ac ysgrifennu. Golyga hyn hefyd y dylid ystyried dysgu am a thrwy lenyddiaeth fel rhywbeth sy'n cyfrannu at holl agweddau dysgu am ieithoedd. Mae'r datganiadau yn cefnogi a chadarnhau'i gilydd. Gyda'i gilydd maen nhw'n cyfrannu at wireddu pedwar diben y cwricwlwm.

Llywodraeth Cymru (2020) Canllawniau Cwricwlwm i Gymru. Ar gael ar: https://hwb.gov.wales/api/storage/e5aad94a-d71a-471d-a869-6fa8bde9837e/canllawiau-cwricwlwm-i-gymru-070220.docx Gymru

Munud i feddwl …

Faint o awduron llyfrau plant fedrwch chi eu henwi?

T Llew Jones

Angharad Tomos

Gwen Redvers Jones

Myrddin ap Dafydd

Emily Huws

Mererid Hopwood

Mary Vaughan Jones

Tudur Dylan Jones

Elin Meek

Haf Llywelyn

Bethan Gwanas

Manon Steffan Ros

… a llawer iawn mwy!

Llyfrau a mwy …

- Llyfrgelloedd: yn y Brifysgol / yn eich ardal leol
- Siopau llyfrau lleol / siopau ar-lein gan weisg unigol / siopau elusen
- Catalogau llyfrau
- Cyngor Llyfrau Cymru
- https://www.google.co.uk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiys6HMgYX6AhUshv0HHfd_CI0QFnoECAQQAQ&url=https%3A%2F%2Fllyfrau.cymru%2Fen%2F&usg=AOvVaw2cLyrW4nxTrQmUTgjuIWys
- Prynu llyfrau: https://www.google.co.uk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjD_tb5gYX6AhX_gP0HHZ7sDD0QFnoECAIQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.gwales.com%2F&usg=AOvVaw18PkzFVCDQaJPQEZRTPcuo
- Ar-lein: Llenyddiaeth Cymru

https://www.google.co.uk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiZqaug3IPzAhXQA2MBHZPLA9QQFnoECAwQAw&url=https%3A%2F%2Fwww.llenyddiaethcymru.org%2F&usg=AOvVaw1piPqqtSu9yyfUQfX15J_c

Gwobr Tir na n-Og 2024

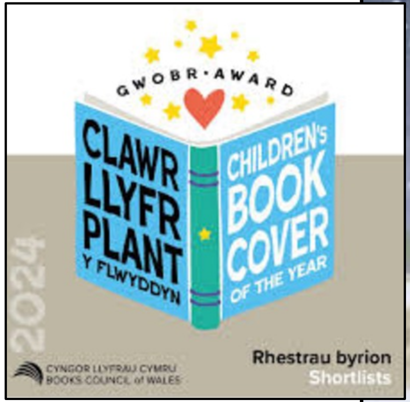
GWOBR · AWARD
CLAWR LLYFR PLANT Y FLWYDDYN
CHILDREN'S BOOK COVER OF THE YEAR
2024
CYNGOR LLYFRAU CYMRU
BOOKS COUNCIL of WALES
Rhestrau byrion
Shortlists

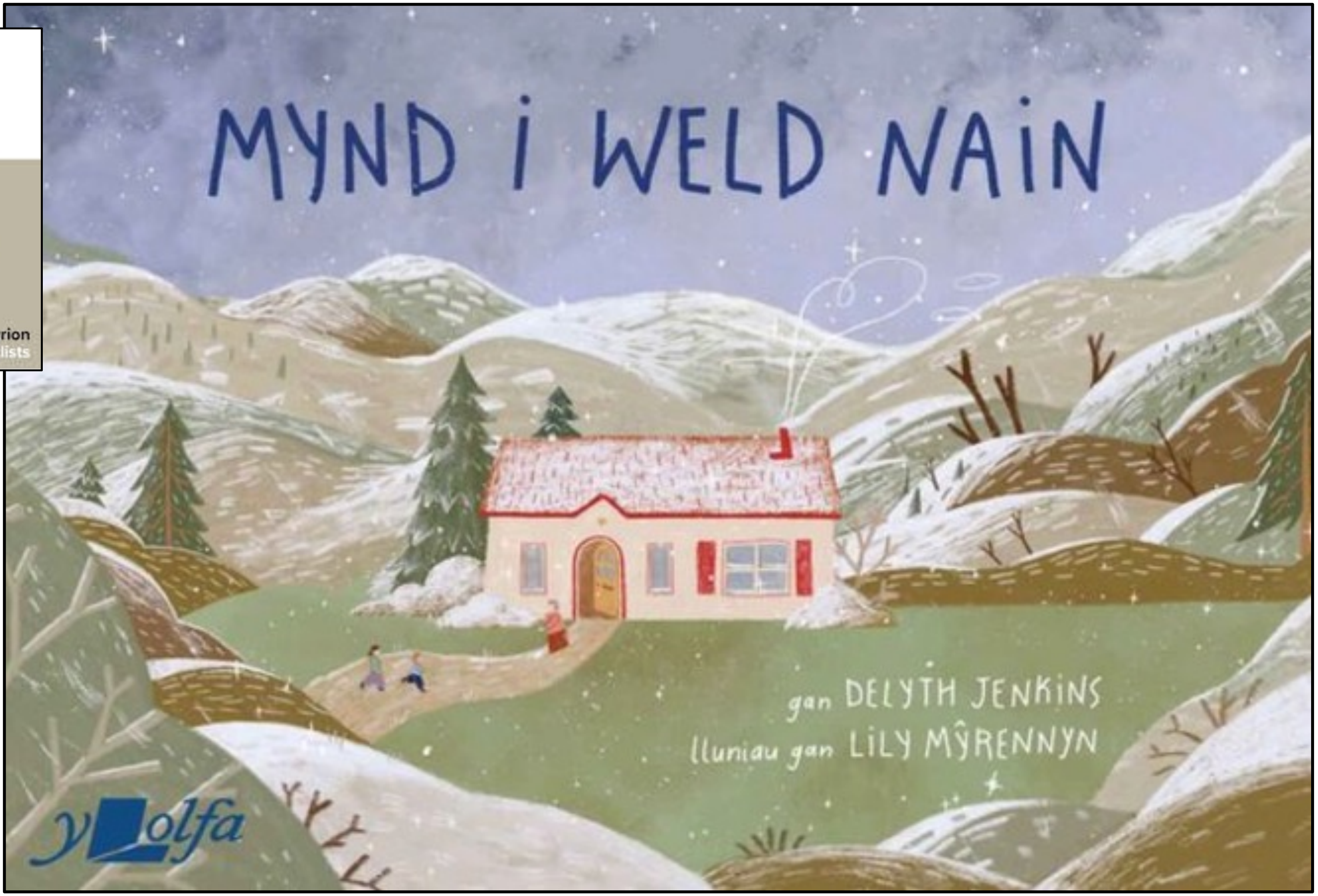
MYND i WELD NAIN
gan DELYTH JENKINS
lluniau gan LILY MŶRENNYN
y lolfa

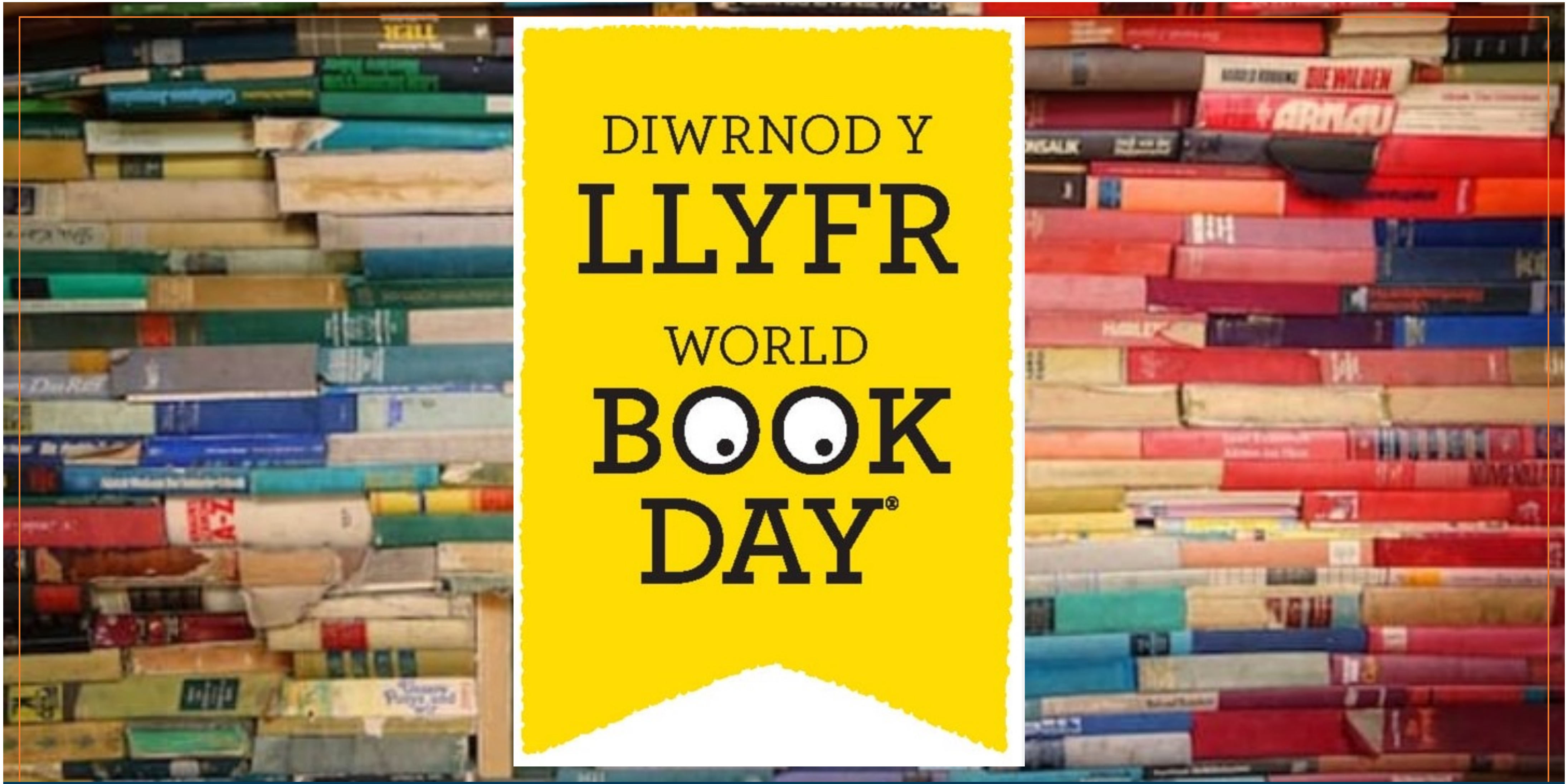
DIWRNOD Y
LLYFR
WORLD
BOOK
DAY®

CYNGOR LLYFRAU CYMRU
BOOKS COUNCIL of WALES

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

Munud i feddwl …

Pa fathau gwahanol o ddarllen sy'n digwydd mewn dosbarthiadau yn ein hysgolion?

Darllen, darllen a mwy o ddarllen

- **Darllen i ddisgyblion**
- **Darllen ar y cyd** (mae angen bod pawb yn medru gweld yr un testun fel bod y dosbarth cyfan yn darllen ar yr un pryd)
- **Darllen grwp dan arweiniad** (yn darllen yr un testun ar yr un lefel gallu darllen – 4 i 6 disgybl mewn grwp – rhaid i'r athro baratoi ar gyfer y sesiwn o flaen llaw)
- **Darllen pâr** (gyda phartner darllen neu oedolyn)
- **Darllen un i un** (darllen i'r athro tra bod yr athro'n gwrando – cyfle yma i drafod ystyr geiriau a chynnig strategaethau ar sut i ddarllen geiriau sy'n anodd i'w darllen)
- **Darllen annibynnol** (gobeithio er mwyn pleser - dyna'r nod!)

Grwpio yn unol â gofynion y dasg …

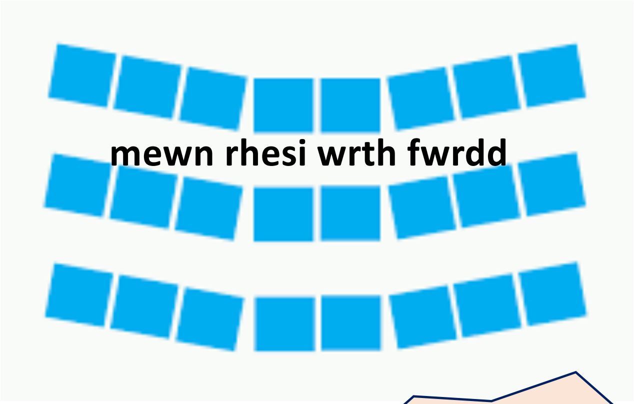

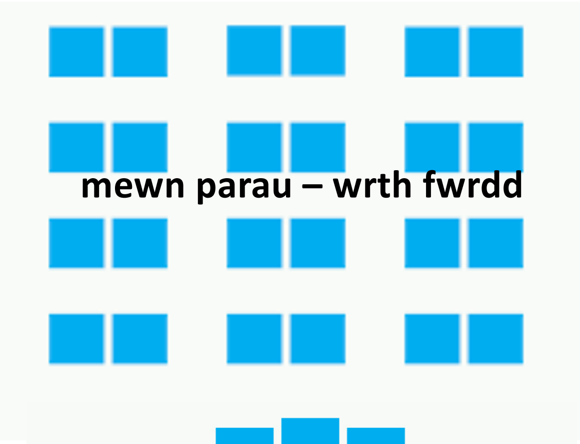

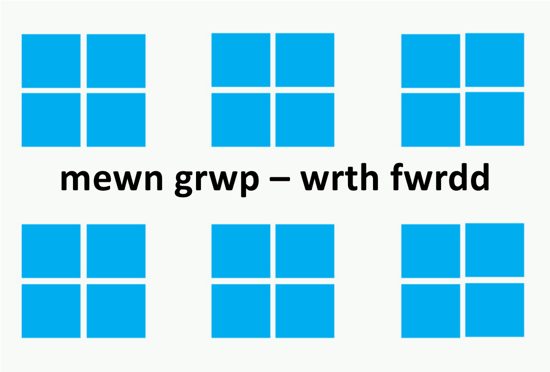

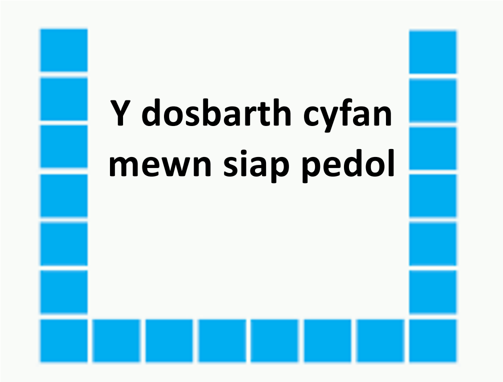

Cofiwch ystyried …

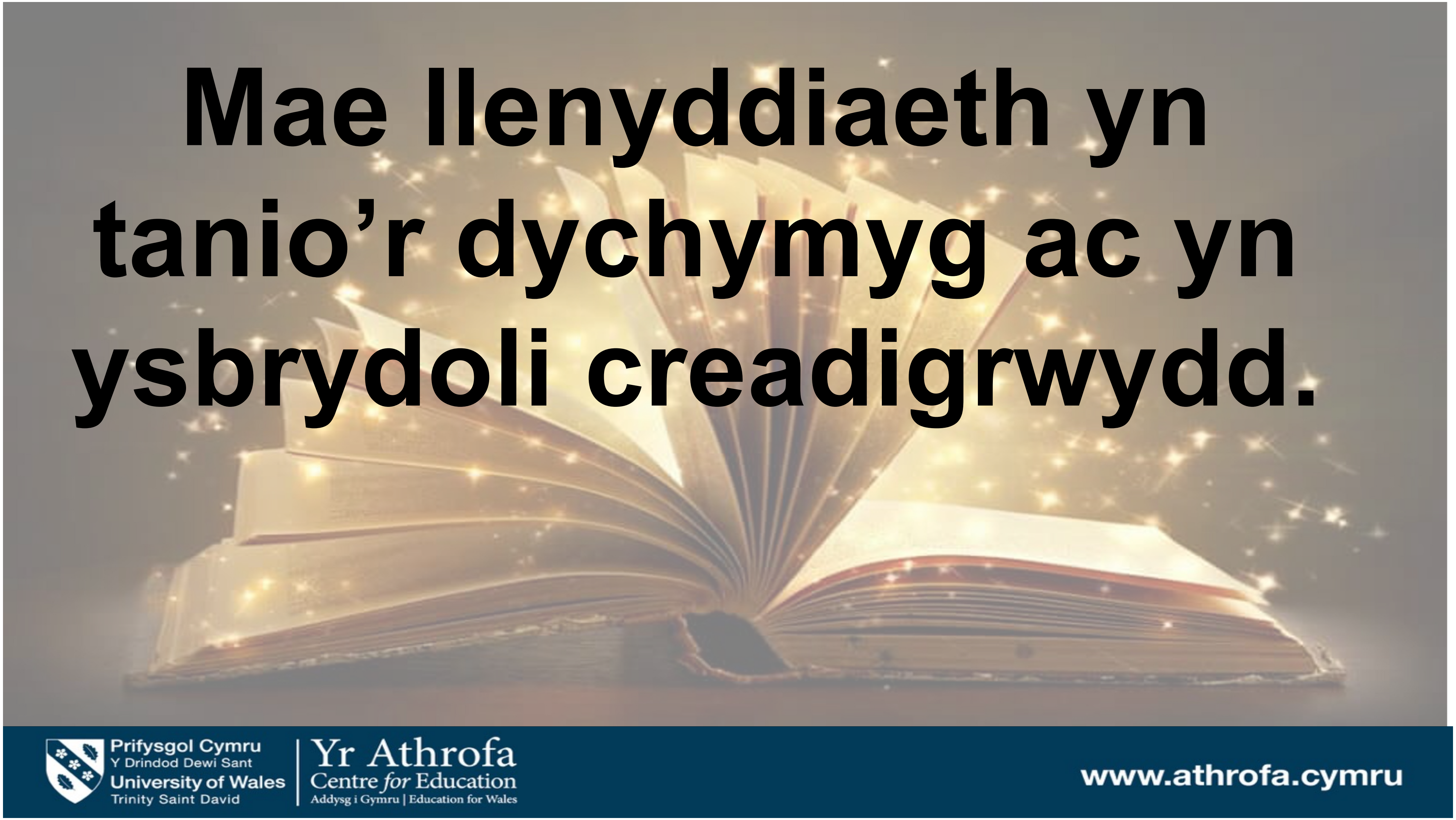
Mae llenyddiaeth yn
tanio’r dychymyg ac yn
ysbrydoli creadigrwydd.
Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David
Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales
www.athrofa.cymru

Creu amgylchedd sy'n gyfoethog o ran iaith …

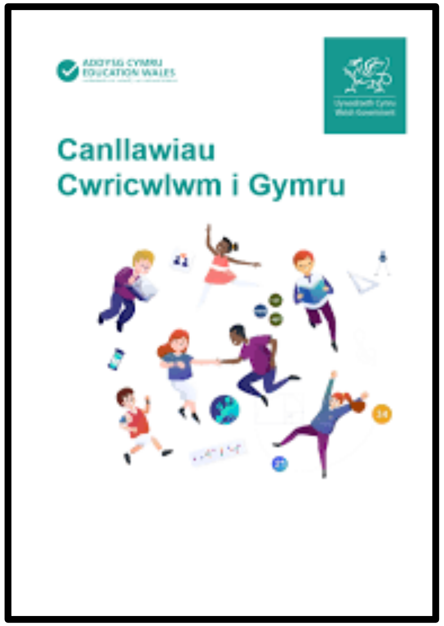

Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu

Dylid ystyried yn holistaidd y pedwar datganiad sy'n nodi'r hyn sy'n bwysig yn y Maes hwn. Golyga hyn y dylid archwilio gwahanol ieithoedd mewn perthynas â'i gilydd, yn ogystal â sgiliau gwrando, siarad, darllen ac ysgrifennu. Golyga hyn hefyd y dylid ystyried dysgu am a thrwy lenyddiaeth fel rhywbeth sy'n cyfrannu at holl agweddau dysgu am ieithoedd. Mae'r datganiadau yn cefnogi a chadarnhau'i gilydd. Gyda'i gilydd maen nhw'n cyfrannu at wireddu pedwar diben y cwricwlwm.

Datganiad o'r hyn sy'n bwysig

Mae llenyddiaeth yn tanio'r dychymyg ac yn ysbrydoli creadigrwydd.

Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu

Cam Cynnydd 1

Rwy'n gallu ymuno â chaneuon, rhigymau, straeon a cherddi cyfarwydd.

Rwy'n gallu ailadrodd straeon.

Rwy'n gallu ymateb yn greadigol i'r ystod o lenyddiaeth rwy'n ei chlywed, ei ddarllen neu'n ei weld.

Adrodd stori

- Nid rhywbeth newydd yw'r grefft o adrodd stori.
- Mae'n filoedd o flynyddoedd oed gyda phobl yn mwynhau diddanu ei gilydd drwy adrodd stori.
- Gall bobl fwynhau rhannu stori, actio stori neu berfformio stori.
- Mae gan bob cenedl ei thraddodiad ei hun ac mae'r traddodiad hwnnw wedi newid ac esblygu dros y canrifoedd.

Munud i feddwl …

Pam bod darllen i ddisgyblion yn y Cyfnod Sylfaen yn bwysig?

TASG GRWP (5 MUNUD):

Gwnewch nodiadau er mwyn medru adrodd yn ôl.

Pam bod darllen i ddisgyblion y Cyfnod Sylfaen yn bwysig?

- Mae’n gyfle i fodelu **sut** mae darllen.
- Modelu beth yw darllen da. (Mae’n sgíl sy’n rhaid ei hymarfer)
- Cyfle i gyflwyno geiriau / ymadroddion / idiomau newydd.
- Ffordd dda o ddatblygu sgiliau Gwrando.
- Ffordd dda o ddatblygu sgiliau Llafaredd.
- Ffordd dda o drafod a datblygu syniadau newydd.
- Ffordd dda o gyflwyno testunau newydd.

Mae hi'n amser stori…

https://youtu.be/5bRe2UNp07I?si=cxqVISOy3RKqyKzo

TASG GRWP
(10 MUNUD)

Wedi i chi wylio'r ffilm, ystyriwch:

- Beth mae hi'n ei ddarllen?
- Sut mae hi'n darllen?
- Sut mae hi'n defnyddio ei llais?
  Pa naws sydd i'r "Amser stori"?
- Pe bai Mari Grug yn darllen o flaen dosbarth o blant, beth fyddai hi'n ei wneud yn wahanol?
- Yn eich barn chi, beth sy'n gwneud storïwr da?

Mae hi’n amser stori…

Grwp 1:
https://youtu.be/yQQjQJ5KWQ4

Grwp 2:
https://youtu.be/D6R4UNCTIgg

Grwp 3:
https://youtu.be/rsxzHsMjeIl

Grwp 4:
https://youtu.be/5bRe2UNp07I

Gwyliwch recordiad o “Amser Stori” (gan Ganolfan Peniarth) o Mari Grug yn darllen stori.

TASG GRWP (10 MUNUD)

Defnyddio llyfr stori fel sbardun

Pa bethau dylid eu hystyried wrth gynllunio sesiwn “amser stori”?

BLE? Lleoliad “amser stori”

PRYD?

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David
Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales
www.athrofa.cymru

Defnyddio llyfr stori fel sbardun

Pa bethau dylid eu hystyried wrth ddewis llyfr stori addas ar gyfer eich dosbarth?

TASG GRWP (5 MUNUD):

Gwnewch nodiadau er mwyn medru adrodd yn ôl.

Defnyddio llyfr stori fel sbardun

Ydy'r llyfr stori / testun yn addas i'r oed / dosbarth dan sylw?

Ydy'r llyfr stori / testun yn cynnig digon o gyfleoedd i ddatblygu sgiliau iaith?

Ydy'r llyfr stori / testun yn mynd i apelio at blant y dosbarth?

Ydy'r llyfr stori / testun yn cynnig digon o cyfleoedd i ddatblygu sgiliau trawsgwricwlaidd?

Ydy'r llyfr stori / testun wedi cael ei ysgrifennu'n dda?

Beth am ystyried ...?

Ydy eich dewis yn Gymreig ei naws?

A oes llyfr mawr ar gael?

A oes llyfr electronig ar gael?

Beth sydd ar gael …?

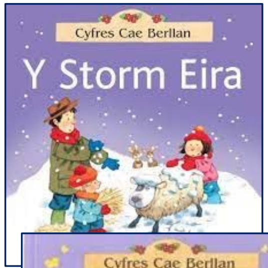

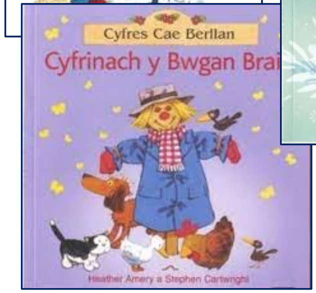

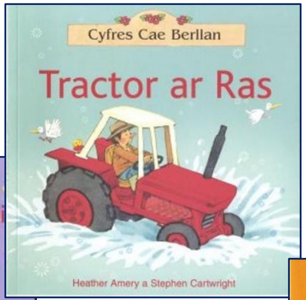

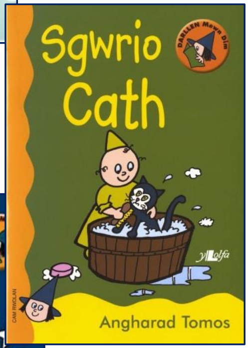

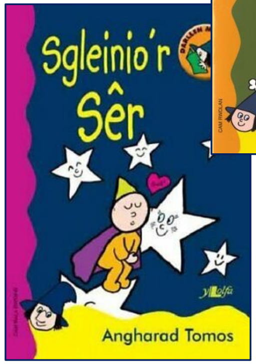

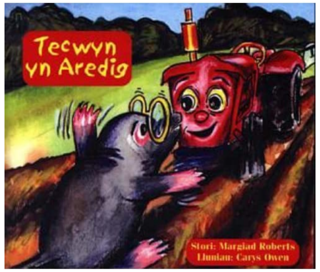

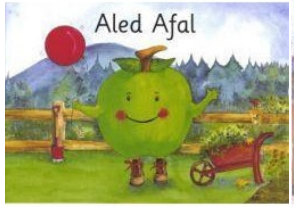

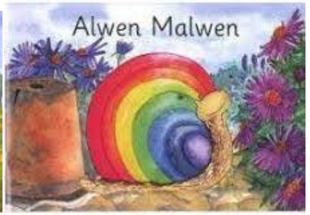

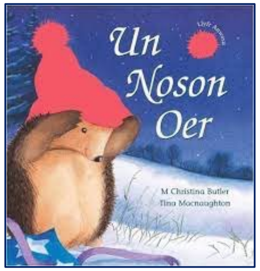

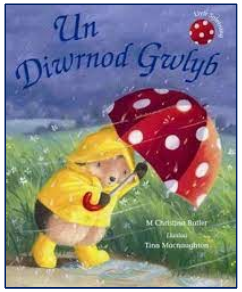

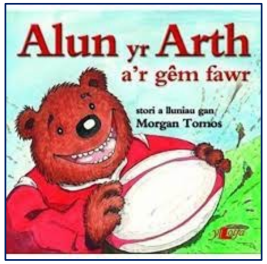

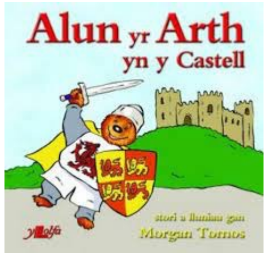

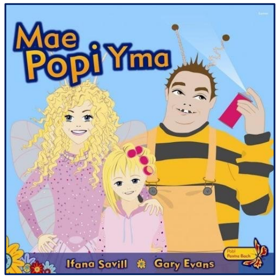

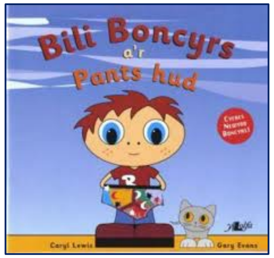

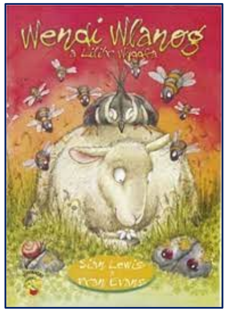

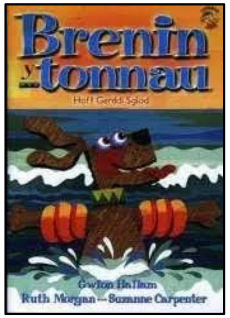

a llawer iawn mwy!

Beth sydd ar gael ...?

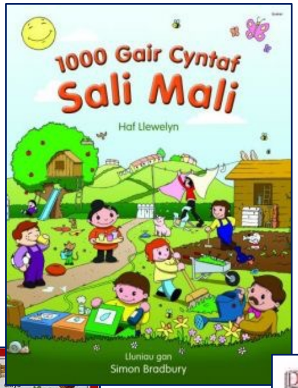

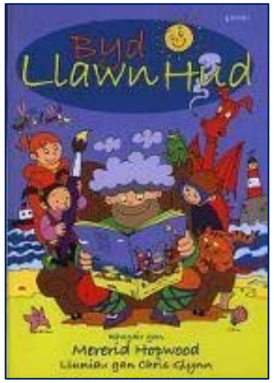

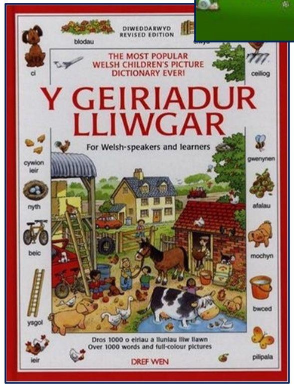

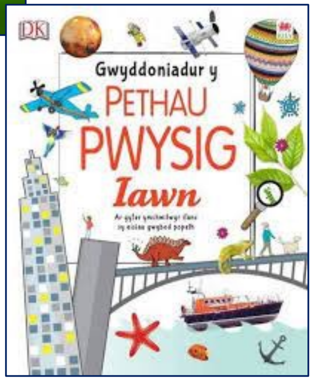

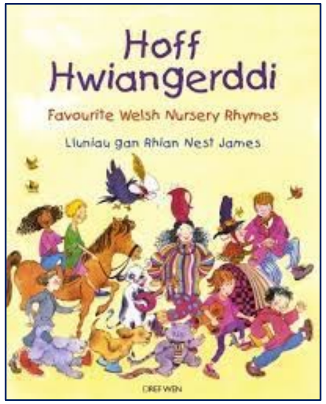

a llawer iawn mwy!

Mae hi'n amser stori …

Naws arbennig

Cyfle i fwynhau

Cyfle i ddatblygu sgiliau meddwl

Cyfle i drafod syniadau

Cyfle i ddysgu geiriau newydd

Cyfle i drafod llyfrau a storïau

Cyfle i fynegi barn.

Cyfle i ddefnyddio gofod mewnol / allanol

Dewch i eistedd ar y mat
(London Bridge is falling down)

Dewch i eistedd ar y mat,

Ar y mat, ar y mat,

Dewch i eistedd ar y mat,

i ddarllen stori

Amser stori
(Twinkle, twinkle little star)

Dewch i eistedd ar y llawr
Dewch i edrych ar y clawr
Dewch i deithio dros y byd
Dewch i wlad trysor a hud.

Dewch i eistedd ar y llawr
Mae hi'n amser stori nawr.

Cyn dechrau darllen, sut mae ennyn diddordeb y disgyblion?

Mae sachau stori'n cael eu defnyddio'n effeithiol iawn yn y Cyfnod Sylfaen.

Dysgu drwy thema: Tua'r Copa

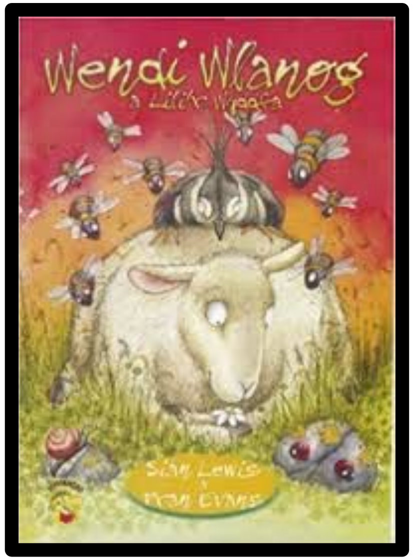

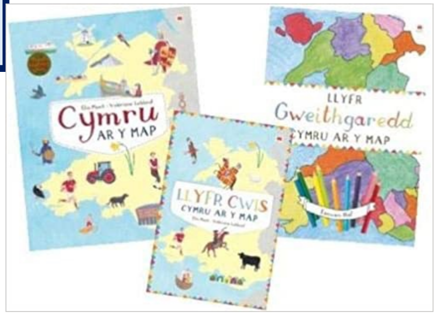

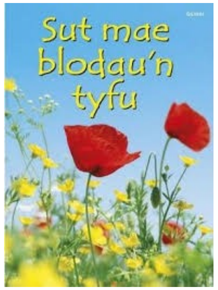

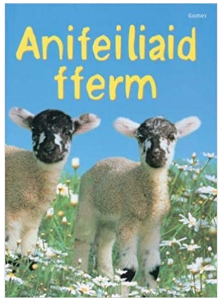

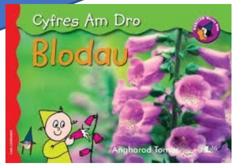

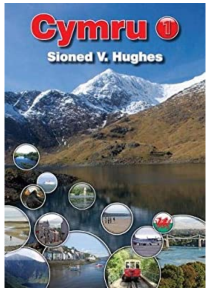

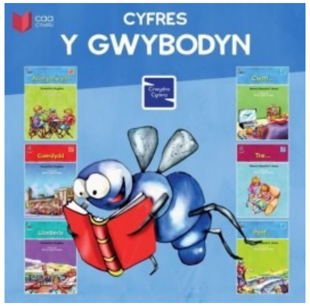

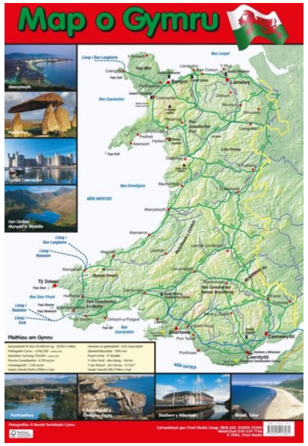

Geirfa darllen stori

stori
ffeithiol
clawr blaen
clawr cefn
broliant
awdur(es)
cymeriadau
teitl
atalnodi
cynnwys
brawddeg
lleoliad
gair
llythrennau
digwyddiadau

Cyn dechrau darllen …

Edrychwch yn fanwl ar y clawr.
Beth hoffech chi wybod am y stori?

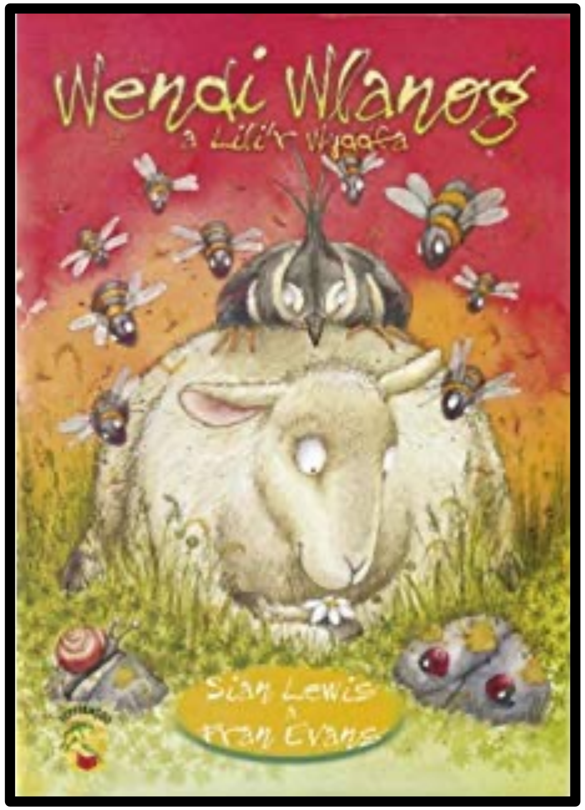

Meddyliwch ..
SUT byddech chi'n cyflwyno'r dasg hon?

Dewch i ddarllen gyda fi …

1. Trafod y cysyniad o'r "sach stori".

2. Trafod y clawr:
- Beth welwch chi?
- Cyflwyno geirfa newydd (efallai cyfieithu geirfa o'r Saesneg i'r Gymraeg).
- Pwy fydd y cymeriadau?
- Beth ydy'r teitl?
- Pwy ydy'r awdur?

3. Datblygu sgiliau meddwl ehangach:
- Pwy, yn eich barn chi, ydy Wendi Wlanog?
- Beth ydy Lili'r Wyddfa?
- Beth ydy'r Wyddfa?
- Wrth ddarllen y stori, beth hoffech chi wybod?
- Beth ydych chi'n meddwl fydd yn digwydd yn y stori hon?
- Ydych chi'n meddwl eich bod yn mynd i fwynhau'r stori? Pam?

Sut mae defnyddio sesiwn darllen stori er mwyn datblygu sgiliau?

- Mae’n fanteisiol bod pawb yn medru gweld y llyfr stori (llyfr mawr / llyfr electronig).
- Holi ac ateb: gallwch ddrilio patrymau drwy ofyn cwestiynau gan fodelu’r patrymau ateb cywir (sesiwn ddrilio)
- Sgiliau Llafar: gallwch ofyn iddyn nhw drafod llun penodol o’r llyfr. Cofiwch annog y disgyblion i ateb a siarad mewn brawddegau llawn.
- Gallwch ddatblygu sgiliau meddwl drwy ofyn cwestiynau pen-agored, e.e. Pam? Beth os …?
- Wrth ddarllen, gallwch dynnu sylw at nodwedddion ieithyddol penodol, e.e. atalnodi, defnydd o ansoddeiriau, a.yy.b. (bydd hyn yn arwain at godi safonau sgiliau ysgrifennu)
- Gallwch ddatblygu sgiliau meddwl, sgiliau empathu, sgiliau cymdeithasol ac emosiynol, drwy ddewis stori addas a chwestiynau addas wrth ennyn trafodaeth.

Cyd-ddarllen hyd at dudalen 15 .....

TASG GRWP
(10 MUNUD)

Pa elfennau ieithyddol y medrwn ni dynnu sylw atynt wrth i ni ddarllen gyda'r disgyblion?

Mae llyfrau mawr yn ffordd dda o ddenu sylw plant a magu hoffter o lyfrau stori a barddoniaeth.

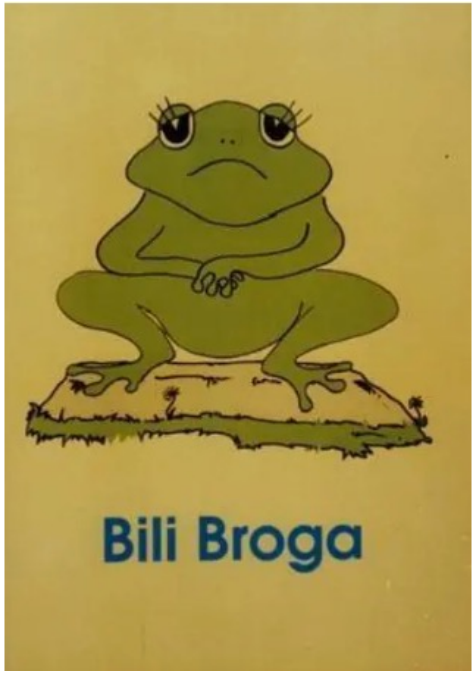

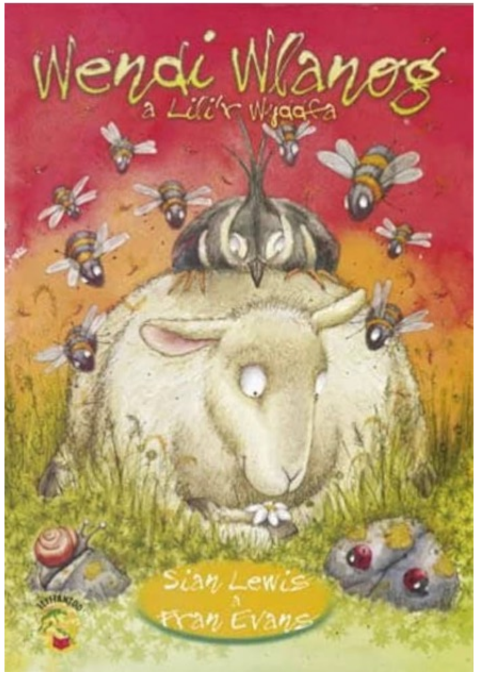

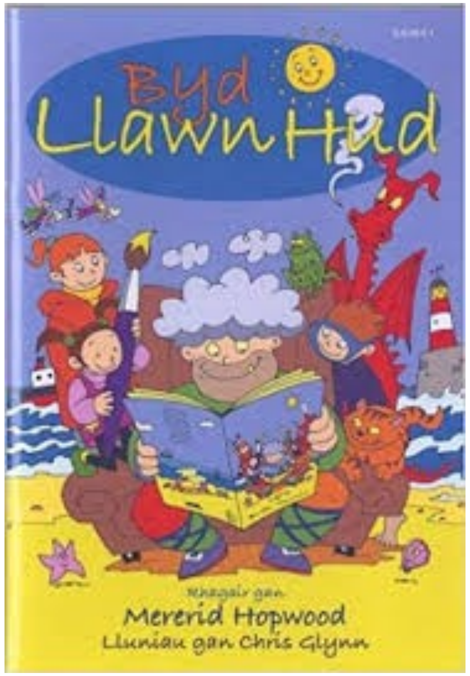

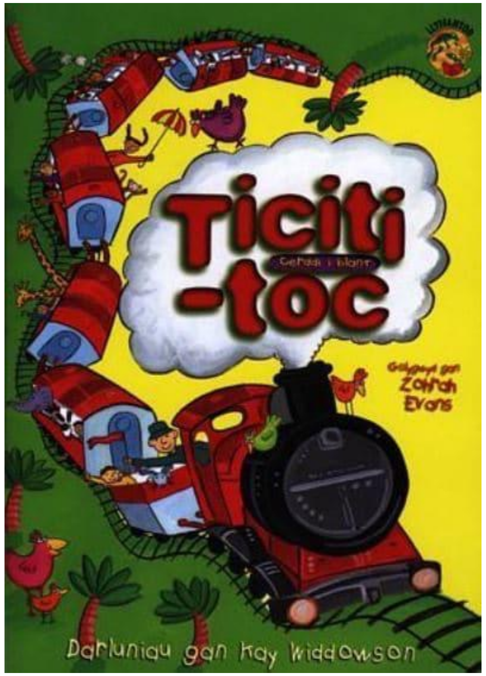

Wythnos nesaf
(16.12.2025):

Dewch â llyfr darllen addas i ddosbarth o ddisgyblion oed Dysgu Sylfaen gyda chi.

Mae digon o ddewis yn y llyfrgell.

diolch
YN
fawr